

Posudek školitele na bakalářskou práci Lenky Drholcové *Komparační analýza filmové prezentace rodiny v České republice před a po roce 1989*

Bakalářská práce Lenky Drholcové sleduje rozdílnosti ve filmové prezentaci rodinného uspořádání před a po roce 1989, resp. sleduje změnu rodinného chování a forem soužití v těchto dobách a snaží se zjistit zda a jak se tato změna odráží i ve filmové a televizní produkci.

V první části se věnuje vývoji demografického a rodinného chování a rodinné politice, jak se vyvíjely v Evropě a v České republice od konce 40. let 20. století do současnosti. Popisuje postupný (v Západní Evropě) a spíše zlomový (u nás) přechod od tradičního modelu nukleární rodiny k jeho rozvolnění a novým formám partnerského soužití (nesezdaných soužití, soužití homosexuálních párů, singles atp.). Druhá část pak srovnává obraz rodiny ve filmech i dalších mediálních dílech před a po roce 1989, představuje typologii těchto reprezentací a věnuje se i samotnému vztahu reálných vzorců soužití a jejich reprezentací.

První část práce představuje jakési předběžné zkoumání situace („pojetí rodiny v realitě“ – s. 5), jež je podle autorky nutným předpokladem k části druhé, jež je vlastním těžištěm celého textu. S odkazy na řadu relevantních titulů tedy nejprve vykresluje zhuštěně a přesně posun v podobách, funkcích a stavech rodiny v Evropě a u nás. Ve druhé části se pak věnuje svému vlastnímu tématu, tedy popisu obrazů rodinného soužití ve filmech, televizních filmech a pořadech typu reality-show, jež u nás byly a jsou vysílány (autorka se záměrně a správně nesoustředí pouze na domácí produkci, jakkoli často upozorňuje na to, že daný problém je v ní mnohdy tematizován odlišně či je spíše vůbec nepřítomen). V obou částech se jí podařilo zpracovat dostatek relevantního materiálu (nějaká forma rodinného soužití je v té či oné formě zobrazena v drtivé většině filmů, nicméně autorka dokáže vybírat výstižné a reprezentativní příklady) a podat ucelený popis vývoje situace, vůči němuž nemám výraznějších výhrad.

Spojení obou částí (či spíše to, že zůstávají oddělené), je ovšem poněkud problematické. Ačkoli se autorka v teoreticky laděné kapitole „Média a difúze vzorců chování“ ptá, zda „tato filmová produkce odráží realitu, či zda je spíše realita determinována mediálním obrazem rodinného chování“ (s. 48), text samotný napovídá, že zachází s poněkud zjednodušujícím modelem, podle kterého dochází k určitým změnám „v realitě“ a tyto jsou následně reprezentovány, „odráží se“ ve filmech. Podobný vztah by si přitom jistě zasloužil poněkud dynamičtější pojetí. Autorka na něj nepřímou samu naráží v souvislosti s fenoménem reality-show; tak na s. 46 velmi výstižně poukazuje na to, že jí „sledovaný posun v reprezentaci rodiny je tak trochu posunem od daných konvenčních rolí k situacím spíše experimentálním“. Taková situace je pak samozřejmě mnohem otevřenější k přijímání, reflexi a využívání různých modelů a typů soužití, jež mohou být nabízeny a spoluvytvářeny třeba i masmédií. Možná by spojení obou hledisek (kapitol) samo představilo zajímavou případovou studii vztahu „reality“ a její „reprezentace“. Takto jsou filmové analýzy spíše jen ilustrací (třebaže obcerstvující) statistických dat, k jejich výraznějšímu prohloubení však nevedou.

Bakalářská práce Lenky Drholcové je však přesto přínosná důkladným zmapováním a klasifikací tohoto fenoménu ve filmové produkci, autorka prokazuje zručnost v práci s odbornou literaturou a zvládla nastudovat a rozebrat i velké množství filmového

materiálu. Práce je jazykově i stylisticky uspokojující a splňuje i další formální požadavky kladené na bakalářské práce, proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou 2+ (35 bodů).

Tomáš Dvořák
FLÚ AV ČR
Jilská 1
11000 Praha 1